

soba polna svilnate mesečine, a oči se niso hotele odpreti.

»Toda nekoč,« je povzel besedo, »nekoč je naletel v Mrtvem mestu na dečka, ki je risal v pesek srce za srcem, drugo dete je nizalo okoli vsakega vrsto pestrih kamenčkov v besedo, ki je človeški rod ni več poznal, tretji zaostali otrok je slovkoval za njim z modrosti polnimi očmi:

„Morilec!“

Tovarišev glas me je zazelbel v srce. Zavil sem se tesneje, a se nisem mogel nič ganiti, nič braniti.

„Kaj delate?“ je vprašal kralj.

„Poglej!“ je dejal prvi deček.

„Čemu?“

„Sadim; ker ni rož, sadim živo besedo,“ je dejal drugi.

„Govorim; ker ni ust, pišem besedo,“ je dejal tretji otrok. „Nekdo mora.“

Kralj se je zgrozil. „Nekdo mora...“ je dejal v svojem srcu; vrnil se je domov in mislil noč in dan.

Tisti čas so srca tako mehko, čudovito toplo plakala in brnela.

Ko je rosa tretjokrat napolnila cvetove na podolju, ko si je solnce tretjič umilo obraz, je kralj velel sklicati svoja ljudstva in svoje vojnike; pregledal jih je in vzkliknil, kot bi očital:

„Kdo ne pozna resnice?“

Množica se je zgrudila na kolena:

„Prizanesi, gospod, prizanesi našim pogreškom, ker ti sam si brez madeža. Tvoje žezlo je ko solnce, tvoj plašč ko orel v vetru, tvoje oko ko milost večerne zarje; bodi usmiljen!“

Kralj je stegnil roko in zaklical: „Kje je knez?“

Množica je ležala na obrazu in čutila strašno grozo nad seboj: „Mrtev... mrtev je.“

Zamolcklo je valovilo preko množice.

„Zakaj je mrtev?“

Ljudstvo se je plaho stisnilo, kakor bi vanj butal vihar, in je trepetalo; tako osoren in težak je bil kraljev glas.

In ko se je trepet pomiril, je kralj dvignil roko:

„Ker sem jaz hotel!“

In zastrli so si oči in kakor bi se zamajal smrekov gozd je donelo v zboru v odgovor. — Ali poslušaj? Ali si ga predstavljaš? Glej: kralj sredi stotisočih glav z dvignjeno roko in na vsakem obrazu trpljenje; tako!“

Čutil sem, da je dvignil roko v mesečino, toda moje trepalnice so bile težke in njegove besede sem slišal samo napol. Vem, da sem nekaj zamrmral.

»Glej: in ljudstvo se je zganilo in odgovorilo v zboru: ‚Kralj, pregloboko ti je segla v srce žalost in boleost, tvoj prijatelj je bil. Mučenik si srčne bridkosti.‘

„Ne, jaz sem kriv!“ je ponovil kralj.

Ljudstvo je šepetalo med seboj:

„Kako, kako neizmerno ga je ljubil, da ga je tako prevzela bridkost.“

Ko je kralj to slišal, se je stresel; naenkrat je vse vedel. Zapustile so ga moči in omahnil je na tla. Pokopali so ga, a njegov grob se je odprl in na njem je vzrastla iz zemlje kamenita postava, ki kaže s prstom v nebo.

Zdaj plava nad njim orel v višavah in ljudstvo hodi kakor na božjo pot na njegov grob; kdor gre mimo, šepeta: „Kako, kako je ljubil svojega prijatelja!...“ In oči mu postanejo globoke in modre, kakor bi ne mogel jokati, kakor bi se mu bila odkrila resnica, ki ji še ni besede.«

»Tudi jaz bi šel na kraljev grob!« sem dejal zaspano in se še tesneje ogrnil.

Takrat sem slišal, kako je tovariš stopil k svoji postelji in bridko vzkliknil:

»Tudi ti bi šel? — In zakaj, zakaj sem pripovedoval, ko vendar spiš; saj spiš! Zakaj spiš?!«

Še v sanjah sem slišal glasno ihtenje; moj prijatelj je bil čuden človek. »Tudi on bi šel!« sem slišal, da je vzkliknil, in sem potem trdno zaspal.

Drugo jutro se je prijatelj preselil od mene.

»Vseeno,« sem mu dejal in sem se odpravil v urad, »saj je vseeno, s kom stanuješ, samo da dobro živiš.« In sem pohitel v urad; trda zima je in tam je zakurjeno.

